

RPW/66529/2014 P
Data: 2014-08-07

Warszawa, dnia 4 sierpnia 2014 r.

PIERWSZY ZASTĘPCA
KOMENDANTA GŁÓWNEGO POLICJI
EK-5553/4725/14

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
WPL.	07 -08- 2014
ZAL.	NR. ....

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

Pan Ryszard Czerniawski

W odpowiedzi na pismo KMP.570.17.2014 z dnia 27 czerwca 2014 r., w zakresie likwidacji pokoi lekarskich w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia (PdOZ, pomieszczenie) informuję, iż podtrzymuję stanowisko wyrażone w treści pisma Ek-3857/3298/14 z dnia 28 maja 2014 r. w rzeczonyj sprawie.

Na wstępie pragnę zaznaczyć, że w przedmiotowym piśmie Ek-3857/3298/14 wskazano na pragmatykę wykonywania czynności podejmowanych i związanych z przeprowadzaniem badań lekarskich osób zatrzymanych w dwóch sytuacjach: przed przyjęciem osoby do PdOZ oraz gdy osoba przebywa już w PdOZ. Jak słusznie zauważono w treści pisma KMP.570.17.2014, badania lekarskie osób umieszczanych w PdOZ odbywają się w oparciu o przepisy rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 13 września 2012 r. w sprawie *badania lekarskich osób zatrzymanych przez Policję* (Dz. U. 2012, poz. 1102). Ponadto, osoby doprowadzone w celu wytrzeźwienia obowiązkowo poddawane są badaniu lekarskiemu, co wynika z dyspozycji § 4 ust. 2 *Regulaminu pobytu osób w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia* stanowiącego załącznik nr 1 do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 4 czerwca 2012 r. w sprawie *pomieszczeń przeznaczonych dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, pokoi przejściowych, tymczasowych pomieszczeń przejściowych i policyjnych izb dziecka, regulaminu pobytu w tych pomieszczeniach, pokojach i izbach oraz sposobu postępowania z zapisami obrazu z tych pomieszczeń, pokoi i izb* (Dz. U. 2012, poz. 638).

Niemniej jednak należy zauważyć, iż drugi z opisanych trybów postępowania wobec osób przebywających w PdOZ uwzględnia również okoliczność, w której osoba ta nie została poddana badaniu lekarskiemu przed przyjęciem do pomieszczenia. Jak już uprzednio wskazano w treści pisma Ek-3857/3298/14, w przypadku, gdy nastąpi pogorszenie stanu zdrowia tej osoby, policjant pełniący

służbę podejmuje niezwłoczne działania mające na celu udzielenie jej pomocy oraz powiadamia dyżurnego jednostki Policji o zdarzeniu, celem wezwania zespołu ratownictwa medycznego. Po przybyciu do PdOZ, badanie lekarskie osoby zatrzymanej przeprowadza lekarz udzielający jej świadczeń zdrowotnych na miejscu, po czym na zasadzie § 5 ust. 1 rozporządzenia w *sprawie badań lekarskich (...)* stwierdza: brak przeciwwskazań medycznych do przebywania tej osoby w pomieszczeniu (...), albo wystąpienie przeciwwskazań medycznych do przebywania tej osoby w pomieszczeniu (...) oraz konieczność skierowania jej do podmiotu leczniczego, poprzez wystawienie stosownego zaświadczenia.

Natomiast na szczególne podkreślenie zasługuje fakt, iż wskazując w treści pisma Ek-3857/3298/14 tryb postępowania związany z udzieleniem osobie zatrzymanej pomocy lekarskiej w trakcie ich pobytu w PdOZ, bynajmniej nie wskazano hipotezy, jakoby każdej osobie, która mogłaby wymagać interwencji lekarskiej w trakcie pobytu w PdOZ, zostałoby uprzednio wydane zaświadczenie o występowaniu przeciwwskazań do osadzenia w pomieszczeniu. Wysnucie takowego założenia jest błędne i może wynikać z niewłaściwej interpretacji obowiązujących w tej materii przepisów prawa.

Natomiast słusznym jest założenie, że sam fakt wydania zaświadczenia lekarskiego o braku przeciwwskazań medycznych do przebywania tej osoby w pomieszczeniu, nie wyklucza sytuacji wystąpienia u osoby tam przebywającej dolegliwości uzasadniających wezwanie pogotowia ratunkowego. Niemniej jednak, to na lekarzu przeprowadzającym badanie osoby zatrzymanej, spoczywa obowiązek właściwej oceny stanu jej zdrowia, a w konsekwencji wystawienia stosownego zaświadczenia. Zaświadczenie to, jak sama treść wskazuje jest bardzo ważnym dokumentem, który z jednej strony stanowi swoistego rodzaju informację o stanie zdrowia tej osoby, z drugiej zaś jest gwarantem dla funkcjonariusza Policji o możliwości pobytu takiej osoby w odosobnionych warunkach PdOZ.

Natomiast w przypadku pogorszenia się stanu zdrowia tej osoby, rola policjanta pełniącego służbę w PdOZ ogranicza się jedynie do udzielenia jej pomocy oraz poinformowania dyżurnego jednostki, w celu wezwania pogotowia ratunkowego. Natomiast należy mieć na względzie, iż funkcjonariusze Policji nie posiadają specjalistycznej wiedzy medycznej w zakresie diagnozowania i oceny stanu zdrowia osób zatrzymanych. Dlatego też nie są w stanie przewidzieć, czy stan zdrowia osoby zatrzymanej ulegnie pogorszeniu w trakcie jej pobytu w pomieszczeniu, pomimo wystawienia stosownego zaświadczenia o możliwości jej pobytu w PdOZ.

Niezależnie od powyższego na szczególne podkreślenie zasługuje fakt, iż ochrona życia i zdrowia ludzi stanowi dla Policji zadanie priorytetowe. Z tego też względu, każdy policjant w trakcie

szkolenia zawodowego przechodzi szkolenie z zakresu udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej. Niemniej jednak program tego szkolenia ukierunkowany jest na zdobycie podstawowej wiedzy merytorycznej i praktycznej w zakresie udzielania pomocy w nagłych przypadkach, czy to zamachu na własne życie lub zdrowie, czy też nagłej choroby. Dlatego też, w przypadku pogorszenia się stanu zdrowia osoby zatrzymanej przebywającej w PdOZ, zadaniem policjanta znajdującego się na miejscu zdarzenia jest udzielenie tej osobie pierwszej pomocy, w celu ograniczenia dalszej ekspansji skutków powstałych w wyniku targnięcia się na własne życie lub zdrowie czy też chorobotwórczych.

Za słuszny natomiast należy uznać pogląd, iż pogorszenie stanu zdrowia osoby przebywającej w PdOZ nie zawsze charakteryzuje się gwałtownym przebiegiem. Niemniej jednak, w mojej ocenie nieuzasadnionym jest, aby przemieszczać taką osobę do innego pomieszczenia z uwagi na fakt, iż policjanci nie mają dostatecznej wiedzy medycznej do zdiagnozowania przyczyny objawów, które wystąpiły. Należy mieć bowiem na względzie, iż niektóre jednostki chorobowe mogą charakteryzować się łagodnym przebiegiem w początkowym stadium (np. wylew), niemniej jednak każdy nieuzasadniony ruch pacjenta może stanowić zagrożenie nie tylko dla jego zdrowia, ale również i życia.

Zatem optymalnym rozwiązaniem jest udzielanie pomocy medycznej i przeprowadzanie badania lekarskiego takiej osoby w miejscu właściwym do przeprowadzenia czynności ratujących życie lub zdrowie, wskazanym przez personel zespołu ratownictwa medycznego. W przypadku, gdy wskazanym miejscem do przeprowadzenia badania lekarskiego jest pokój PdOZ, funkcjonariusze Policji każdorazowo dokładają wszelkich starań w celu stworzenia optymalnych warunków do właściwego przeprowadzenia badania tej osoby, z jednoczesnym poszanowaniem jej intymności oraz tajemnicy lekarskiej. W tym celu dokonują przeprowadzenia osoby współumieszczonej w pokoju PdOZ, do innego pomieszczenia. Mając na względzie, iż badanie lekarskie osoby przebywającej w PdOZ trwa zazwyczaj około kilkunastu minut, w przypadku pełnego wykorzystania pomieszczeń PdOZ, osoba ta pozostaje poza pomieszczeniem, a nadzór nad nią sprawowany jest, przy zachowaniu szczególnego trybu, przez wyznaczonego do tego funkcjonariusza Policji.

Odnosząc się do kwestii braku możliwości wykorzystania pomieszczeń pozostałych po zlikwidowanych pokojach lekarskich usytuowanych poza PdOZ informuję, iż ze względów logistycznych przekształcenie ich w pokoje dla osób zatrzymanych byłoby niezasadne.

Zapewne istnieją takie przypadki, że pomieszczenia te mogą być wykorzystane w pewnym obszarze do innych celów, jednakże daleki byłbym od generalizowania jednostkowych przypadków i w oparciu o takie spostrzeżenia budowanie obrazu nieprawidłowości realizowanych działań, czy też braku poszanowania praw człowieka. Jednocześnie informuję, iż brak dodatkowego pokoju

w niektórych PdOZ, nie wpłynął w żadnym stopniu na możliwość zapewnienia prawidłowego toku pełnienia służby w tych pomieszczeniach.

Niezależnie od powyższego chciałbym szczególnie podkreślić, że funkcjonariusze Policji działają na podstawie i w granicach przewidzianych przepisami prawa. Natomiast policjanci pełniący służbę w PdOZ niejednokrotnie charakteryzują się wieloletnim doświadczeniem w zakresie prawidłowego pełnienia służby w tych pomieszczeniach. Należy mieć przy tym na względzie, iż wypracowane przepisami prawa oraz wieloletnią pragmatyką warunki i sposób pełnienia służby w PdOZ pozwalają na zapewnienie bezpieczeństwa osób umieszczonych w tych pomieszczeniach, przy jednoczesnym zapewnieniu przestrzegania wszelkich gwarantowanych im praw. Z tego też względu, w mojej ocenie, niezasadnym jest negowanie przez przedstawicieli KMP wizytujących poszczególne pomieszczenia PdOZ, metod i form wykonywania zadań w tych pomieszczeniach, które gwarantują przebywającym w nich osobom nie tylko bezpieczeństwo ale przede wszystkim ochronę najwyższego dobra, jakim jest zdrowie i życie tych osób.

W odniesieniu do zalecenia Europejskiego Komitetu ds. Zapobiegania Torturom oraz Nieludzkiemu lub Poniżającemu Traktowaniu albo Karaniu (CPT) w zakresie przeprowadzania badań lekarskich poza zasięgiem słuchu oraz, jeżeli lekarz nie zarządzi inaczej, poza zasięgiem wzroku funkcjonariuszy Policji informuję, iż kwestię obecności policjanta w trakcie badania lekarskiego reguluje rozporządzenie w *sprawie badań lekarskich (...)*. Na zasadzie § 4 ust. 2 decyzję o obecności policjanta w trakcie badania lekarskiego osoby zatrzymanej podejmuje lekarz wykonujący to badanie. Należy przy tym pamiętać, że w PdOZ umieszczane są osoby zatrzymane lub doprowadzone w celu wytrzeźwienia, których zachowanie może charakteryzować się wysokim stopniem agresywności. Z tego też względu, to lekarz przeprowadzający badanie takiej osoby podejmuje decyzje o obecności policjanta w trakcie badania, biorąc uprzednio pod uwagę bezpieczeństwo własne oraz towarzyszącego mu personelu medycznego.

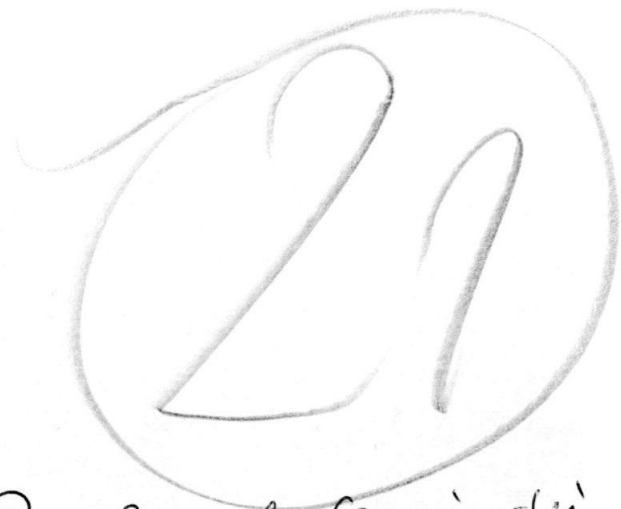
Niezależnie od powyższego, zasadnym jest odniesienie się do pewnej niekonsekwencji wynikającej z przedmiotowego zalecenia wskazanego przez CPT. Otóż niezrozumiałym jest, w jaki sposób wszystkie badanie lekarskie osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia mają odbywać się poza zasięgiem słuchu policjantów, natomiast – jeżeli lekarz nie zarządzi inaczej, poza zasięgiem wzroku funkcjonariuszy. Zatem w tym miejscu pojawia się pytanie, w jaki sposób ma zostać przeprowadzone badanie lekarskie poza zasięgiem słuchu funkcjonariusza Policji w przypadku, gdy lekarz zarządzi badanie w jego obecności?

Konkludując stwierdzić należy, że o ile prawa osób umieszczonych w PdOZ są obszarem pozostającym w szczególnym zainteresowaniu Policji, o tyle życie i zdrowie tych osób jest dobrem najwyższym. Z tego też względu Policja dokłada wszelkich starań w celu zapewnienia ochrony życia i zdrowia osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia w PdOZ, z jednoczesnym poszanowaniem przysługujących im praw.

Wobec powyższego uważam, że obecne rozwiązania, zarówno prawne jak i stosowana pragmatyka, są optymalne w zakresie zapewnienia właściwego przestrzegania bezpieczeństwa, przy jednoczesnym poszanowaniu wszelkich praw osób umieszczonych w PdOZ, u których przeprowadzane są badania lekarskie.

nadinspektor Krzysztof GAJEWSKI

KOMENDA GŁÓWNA
POLICJI
BIURO PREWENCJI I RUCHU DROGOWEGO
02-514 Warszawa, ul. Puławska 148/150
L. dz. EK-5553/1725/14

BIURO RZECZNIKA
PRAW OBYWATELSKICH
WPK. 07-08-2014
ZAL. .... NR. ....

Pan Ryszard Czerniawski
Zastępca Rzecznika Praw
Obywatelskich
Al. Solidarności 77
00-090 Warszawa